

az esetben 1.079,048 kat. hold területtel, 460,850 lakossal bírta, melyből magyar 311,455, német 18,634, tót 13,787, oláh 23142, szerb 85847, egyéb nemzetiségi 7945.

Kiemelni óhajtom, egyáltalán nem célo, hogy az új területi beosztás azt a változást hozza, hogy *Csongrád vármegye székhelye Szentesről Szegedre helyeztessen át*. Igaz, hogy Csongrádmegyének, amely Zentaig stb. terjed, *évszázadokon keresztül Szeged volt a megyeszékhelye* és csak a török hódoltság után 1767. évben sikerült a Károlyi uradalmaknak saját, birtokukon a kis Szegváros községben helyezni el a megyének székhelyét és csak 35 év óta van a székhely Szentesen; de közigazgatási érdekből ép úgy, mint nemzeti szempontokból igazán teljesen mindegy, a jelenlegi kis területi vármegyének Szeged vagy Szentes-e a székhelye. Mindkét városnak jó központi fekvése van és mindkét városból, mint székhelyből, egyformán jól el lehet kormányozni a mai vármegyét, amely a szorosán vett magyarországi (az erdélyi részeket kivül) 48 vármegye közötti lakosainak száma tekintetében a 41. területére nézve pedig a 42-ik helyet foglalja el.

A jelenlegi tiszáninnen-i járás községei 143,436 kat. hold terület, 55,066 lakossal körül övezik Szeged városát és Szentesét részben Szeged, részben Hódmezővásárhely egész területével elzárva vannak; viszont a csongrádi és tiszántúli járások 154,982 kat. hold területe 59,968 lakossal Szenteset határolja körül, ehhez vannak közelebb, mint Szegedhez.

A jelenlegi vármegye területén a székhely-áthelyezés ügyében tehát egyáltalán nem volna érdemes a kedélyeket nyugtalanítani, de amikor arról van szó, hogy Nagyméltóságod egy nagyszabású közigazgatási reformot kezdeményez és ezen reformmal a közlekedési, gazdasági és kulturális érdekeken túl a nemzetiségi szempontokat tartja irányadóknak, — úgy büntökövethet el a kormányzatomra bízott törvényhatóságokkal és a magyar faj érdekeivel szemben, ha fel nem hívnam Nagyméltóságod figyelmét *Szeged székhellyel egy olyan új vármegye létesítésére*, amely új alakulat a nemzeti ügy hatékony védelmének egyik eszközét fogja képezni. A Nagyméltóságod bölcs vezetése alatt álló kormány és a magyar törvényhozás hosszú évtizedek mulasztását fogja helyrehozni és lehetőleg dolognak tartom, hogy akár kicsinyes helyi érdekek, akár pláne aprólékos személyi kérdések megakadályozhassák ezt a közhasznú fejlődést. — Kizárólag a nemzeti ügy szolgálata az, mely ezen előterjesztésem megtételére késztet, mert Szeged székhellyel a délmagyarországi nemzetiségi vidékek bevonásával történő alakulást a magyarság terjeszkedésének szempontjából kívánatosabbnak tartom, mint Csongrád és Csanád vármegyéknek jelenlegi tagozatukkal való változatlan egyesítését. Az azután irrelevans, hogy a Szeged székhellyel alakítandó új vármegye Csanád—Szeged, Csongrád—csanád, Csongrád—Szeged avagy Szeged vármegye elnevezést fogja-e kapni.

Fogja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. Szentes, 1918. augusztus hó 28-án. *Kelemen Béla*, Csongrád vármegye és Szeged sz. kir. város főispánja.

Garai Tibor

művész. Réz- és ruggyanta bélyegzők gyári áron, nemesi címerek festve, művésziesen
Szeged, Deák Ferenc-u. 28.

Dugonicsok Felsőközponton.

Vasárnap, szeptember 1-én óriási közönség várta a Dugonics-Társaság kulturális kiment négy tagját. Részben a lapok útján, részben az ottani intelligencia révén — maga dr. *Fajka Lajos*, a Mezőgazdák Egyesületének buzgó elnöke, 1600 meghívót bocsátott ki, — értesültek az irodalmi ünnepéről, úgy, hogy a verőfényes szeptemberi reggelen rajokban vultak a Mezőgazdák székháza felé, melynek nagytermében tartották meg az előadást. Az előző szent mise végén, mint mondják, a plébános négy fiút keresztelt a kint megjelent négy Dugonics tiszteletére. Egyet Józsefnek, dr. Szalayról, kettőt Miskának Szücsről és Cserzyről s egyet Gyulának Várossyrol.

A zsúfolt teremben és mellékhelyiségekben, mintegy 700 lélek szorongott, a kívülre kedt ezer ember az ablakok táját lepte el. Ott láttuk *Niedermayer* plébánost, ki templomában kétszer is kihirdette híveinek ez ünnepélyt, dr. *Kertész* orvost és *Bokor* rendőrkapitányokat, *Gregorics* kántort, a tanítói kart, *Vetró*, *Kordás*, *Veszélka*, *Peták*, *Boros*, *Imre* stb. vezető gazdákkal az élén a földművesek nagy tömegét. A kint nyaraló *Nagy Sándor* (Szeneksz), a Társaság patriárkája is megjelent.

Féltizenkettőkor dr. *Fajka Lajos* szaranyaló beszédben köszöntötte az írókat. Dr. *Szalay József* elnök, hálással köszöntötte meg az üdvözlést. Népies nyelven, párosulva a töle megszokott szellemességgel, elevenséggel és játszi humorral tárta elő a társaság tanyai célját, mely a népszerűsített szépirodalom és tudomány révén a haladó kor kulturparancsa szerint a tanyai nép lelkét az általános műveltségbe kívánja bekapcsolni. Jól megértett szavait hálással éljenezte meg a hallgatóság.

Szücs Mihály a magyar népnek a honfoglalástól a mohácsi vészig terjedő, főleg Szegedet érintő mezőgazdasági tevékenységét adta elő, figyelmet mindvégig lekötő, nagyon érdekes részletezéssel, tanulmányát. — Akié a föld, azé az ország! A szegediek mindig szerették földjüket s ezer évig meg is tartották! — vezette be *Szücs* beszédét. Csongrádmegye akkoriban nagyobb volt, mint most. Torontálból három község is idetartozott, valamint Tápé, a mai kecskeméti Bugoci pusztá is és a közös kun legelők a Dunáig. Őseink termesztettek minden gabonát, csak kukoricát és burgonyát nem. Mintegy 40,000 lova lehetett, darabját 10 forintért adták. Alsóvárost a Kálán, Felsőt a Kórsó nemzetség az elszórt szigetek tetején alapította. A nagyon élvezetes előadást melegen megéljeneztek.

Cserzy (Homok) „*Tanuskodás*” címmel a bíró előtt egy szegedi tanyai polgár mulatságos tanuvallomást tevő történetét olvasta föl. Ez a tanunak behívott tanyai a kihágásról voltaképpen semmit sem tudott, de a bíró türelmes hallgatása mellett elmesélte, hogy a gazdaságában egész héten mit csinált. Végül a bíró és tanu konstatálták, hogy a vádbeli cselekményről a tanunak halvány fogalma nincs. A végig hangos derültséggel lefolyó fölolvastat zajosan megtapsolta a nép.

Utolsónak *Várossy Gyula* tartotta meg szabad előadását a magyar nemzet rokonairól, hol komoly, hol humoros hangon. Előadta, hogy nekünk nem rokonaink az angolok, franciák, laszok, tótok, szerbek, németek, — nó az igaz! kiáltották közbe — a szlávok. Ellenben fajrokonaink ott vannak Oroszország keleti részében, az Ural-altáji hegy- és síkvidékeken: az ugordy vogeilok, mordvinek,

votyákok, cseremiszek. Lehet, hogy itt a felső tanyai orosz foglyok közt fajrokonaink is vannak, főleg ugorok és cseremiszek, kikről nem tudunk. Nálunk is és az orosz birodalomban élő ugoroknál ma is körülbelül egyformán mondják ki az atya, ló, marha, vadon, föld stb. szavakat. De távoli rokon a török és tatár is. Bezáróul egy tréfás szüreti képet mondott el e sorok írója saját szőlőjéből 1915. őszeről.

Az ünnepély az elnök buzditó és köszönő szavaival ért véget. Megállapíthatjuk, hogy a népszerűsített előadásoknak hálás és figyelmes közönségévé szegődött a felsőtanyai nép is, s remélhető, hogy idővel az apránként gyakorolt művészi nevelés folytán a tanya intelligens színvonala emelkedni fog.

Várossy Gyula.

POLITIKAI HIREK.

— Budapesti tudósítónk telefonjelentése. —

Wekerle a délszláv kérdéssel tanácskozott Andrássyval. Politikai körökben sokat beszélnek arról a látogatásról, amelyet gróf *Andrássy* Gyulánál péntek este *Wekerle* miniszterelnök tett. Erre vonatkozólag illetékes helyről a következő magyarázatot adják:

Gróf *Andrássy* Gyulát csakugyan meglátogatta *Wekerle* miniszterelnök, de a két politikus tárgyalásai nem vonatkoztak a politikai pártélet személyi vagy tárgyi kérdéseire. Mint annak idején gróf *Tisza* István is több ízben, mint *Wekerle* Sándor kérte ki *Andrássy* véleményét a lengyel és délszláv kérdésre vonatkozóan. Hiszen köztudomású, hogy *Andrássy* Gyula ezekkel a kérdésekkel ugyanis mint tudós, ugyanis mint publicista, sokat foglalkozott és ezen a téren elismert szaktekintélynek örvend.

Özv. Pajlits Jánosné fájdalommal tudatja, hogy férje

Pajlits János

borbély és fodrász, életének 45-ik évében f. hó 1-én este 7 órakor hosszas szenvedés után elhunyt.

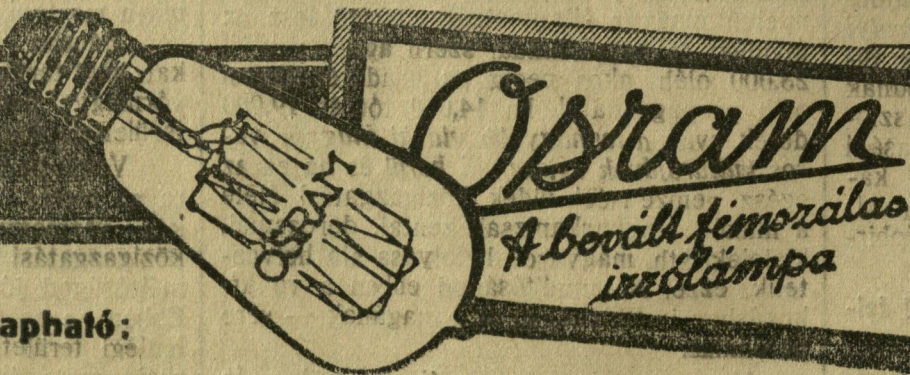
Temetése szept. 3-án d. u. 3 órakor lesz az Ipar-utca 12. sz. házból, a görög-keleti egyház szertartása szerint.

MODIANO CLUBSPÉCIALITÉ

CIGARETTAPAPIR
ES HÜVELY
FEJÜLMULHATATLAN

S. L. Modiano
FIGYÁZZUNK A VÉDJEGYRE

Szegeden kizárólag kapható:

Fonyó Soma
világítási vállalatánál
Telefon 165. szám.